

HUMOR

V ředitelně zvoní telefon:

"Pane řediteli, můj syn nemůže dnes přijít do školy."

"A kdo volá?" ptá se ředitel.

"Můj otec, prosím."

*Povzdychně si Chvostík u televize:
"Chtěl bych mít aspoň na chvíličku
Arabelin kouzelný prsten!.."*

"A co bys s ním vyčaroval?" ptá se maminka.

"Proměnil bych naši třídní v kanárka
a otevřel bych okno!"

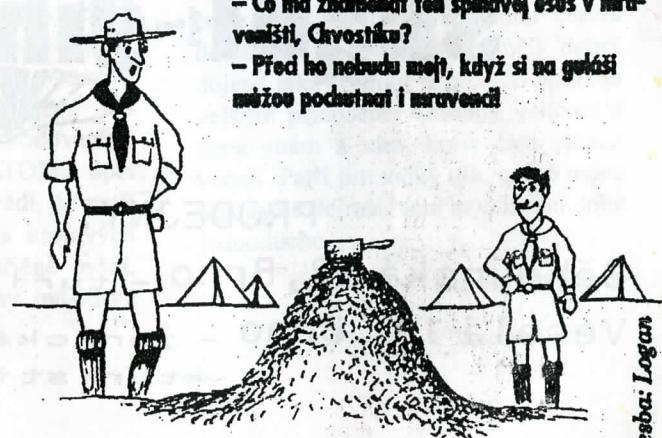
Policista oslovi odrbaného muže: "Máte na ruce zlaté hodinky. Jak jste k nim přišel?"

"No, víte," povídá muž, "tak jsem tak šel obchodním domem a najednou vidím — hodinky. Šly taky. Tak jsem si řek: Půjdem spolu!"

Povídá jedna paní druhé: "Koukněte támhle na toho chuligána, jak je nastrojený! A jak má v těch bermudách křivé nohy!"

"To je můj vnuk, paní!"

"Vnuk? Ale že mu to sluší, hochovi, viděte?"

Kresba: Logan

"Kampak s tím vodítkem, paní Přihodová?" ptá se sousedka.

"Ále... Od té doby, co nás bernardýn vyrastl, tak s ním jsou samé problémy. Věčně nám líta za auty!"

"No a? To přeci pejskové dělávají..." poznamená sousedka.

"Víte, ale on ta malá auta nosí domů a zahrabává je na zahradě."

Paní Šándorová je s malým Gejzou u dětského zubaře:

"Miláčku, ted řekni hezky ááá, aby si moh' pan doktor zase vyndat prst z tvé pusinky!"

Při prohlídce zámku se průvodkyně zlobí na pana Piskáčka:

"Tu vázu, co jste rozbil, si zaplatíte. Byla z první poloviny sedmnáctého století!"

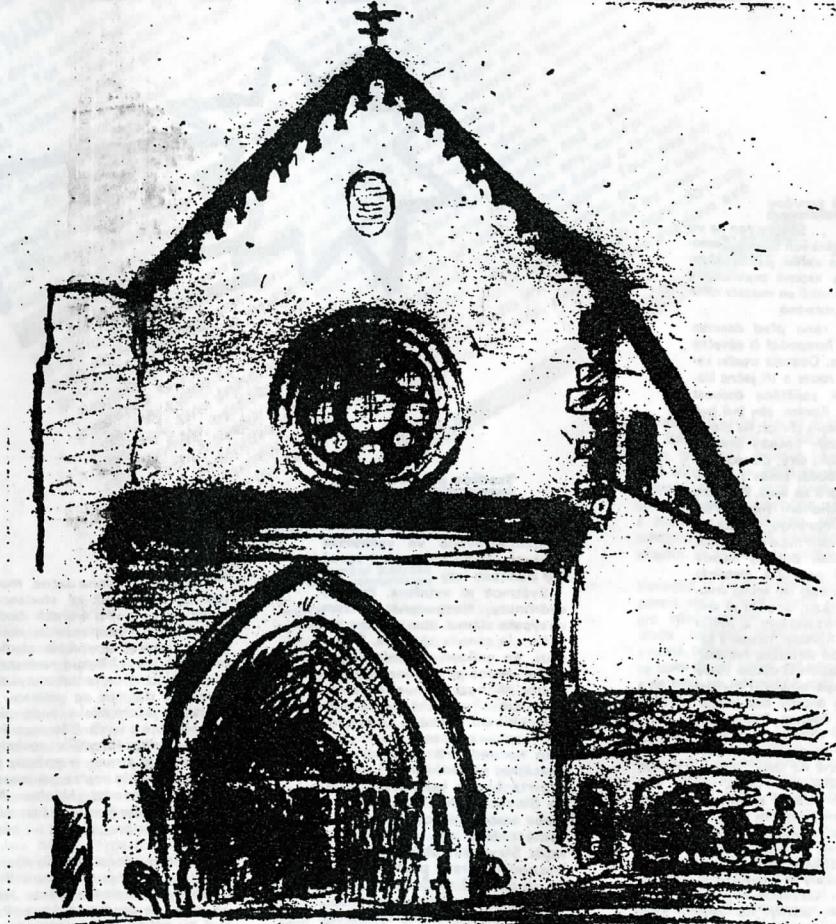
"To jsem si oddech," povídá pan Piskáček, "já se lek', že byla nová!"

— Co má znamenat ten špinavý čís v nárovenšti, Chvostíku?

— Před ko nebudu mojt, když si na gútě můžou pochutnat i nárovenci!

Mezopotýří SKAUKUZCEČKA

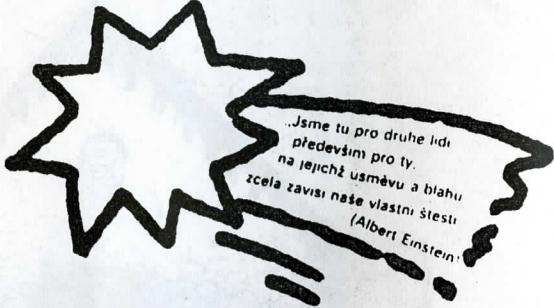
Občasník pro členy oddílu Spirála a jejich příznivce

Prosinec 1997

3
TOP

VÁNOCE

Venkovské povídky

Bejvavato... Šestý den na vši byl plný magických ukonů. Samozřejmě, že se věřilo, peklo, uklízelo. Jenomže kromě praktických, učebkových skutků se musely vykonat mnohé obřadné

Tak hned ráno před dojním obdarovával hospodáře i děvčete každou kavru. Dostala trochu kaše, větvíčku routy i tu jeho kysy. Byla to zajistého dojnost i zdraví kav. Koním, aby byly bujně, se výkův ovašlo chlípi: na dřívější uhli se daly kousky březové kůry a přispívaly silně. Děvčete ráno nezypaly drůbež směs z veskáře obili, kterou se sešlo. Průvodnice zaklinadlo: „Michém, michám se meječí!“ A opravdu, snůška byla v následujícím roce znamenitá. Kolem polodne dostaly slepice a holubi zni podruhé, tentokrát do obruče, anebko do krku uťatého ze latězu: docílilo se trim, že slepice nezasekly a holubi nezaletovaly. Kohout, houser a kácer řešovali po stroutku česneků, aby vztah k jejich druhům trvale provázely temperament. Povídali hospodáře o mordy kuchle, ryby a takéte česnek. Pak ho vedli třikrát kolem stavení, aby dobrá hildě. Někde se pes po zadku vystrokal z okna na drív, aby byl ostražitý a nebož se ani certa.

S ovcovnicí stromy se jednalo jen s lidskými bytostmi. Hospodné je hledá la rukama zamazenyma od těsta na vanočky. Dáti je ovazován s náplem obuť. Mluvily na ně. Probouzaly je k novému životu trášením. Usvědčování je invicticím věčném slámy. Ke kořenům stromu se zahrabávala výslužka od večeře. To vše s prosbami o dobrou úrodu. Studnám se obětovaly kousky chleba, kousek štedroviny, zpravidla i osech. Vodou nabíranou ze studny či potoka se vytahovaly chlévy i celé stavení. A na Boží hod si rodina přicházelovávala zdraví tim, že se v ledové vodě koupala, případně se ji „oblévala“, a to tamží způsobem, který je dodnes živý na Slovensku a Šlovácku jako zvyk velikonoční. Také oseh zaslouhovaný uctu, drobry od večeře dojedly plameny. Žily pak s rodinou ve shodě neškodit.

Tradice při volební

Víjme se na okamžik do jiné situace i doby... Štědrovečerní hostinu trávime ve vankovské chalupě dejme tomu před sto až sto padesáti lety

Jesté než hostina začne, musí někdo zaběhnout ke studancům, hodit do ní jablko a ořech bude dobrá voda. Tačí koza by měla dostat jablko, aby měla sladké mléko. A krávy? Pokud nedostaly vyslužku u ráno, je třeba zajít do chlévá a dát jim po jaderku – mäslo z jejich mléka bude pak krásně žluté a tvrdé. Děti musí vyběhnout na zahradu s povýšily, aby ovázy stromy a pozvaly je k večeři. Někdo má za povinnost neustále sledovat oblohu. Až ohláší, že výšla první hvězda, může hodování propuknout – půst končí.

U štědrovečerního stolu nesmí lízat hočky postolovník. Přineslo by to rodině neštěstí. Hradlo místo je prostřeno navíc. Pokud by někdo přišel, patří jemu. Jinak volná židle připomíná, že i mrtví předkové nadále patří do rodinného kruhu. Podává se devesát druhů jídla. Všechna by měly být od počátku hostiny na stole, aby hospodný nevástávala. Jinak by rizkovala, že se ji rozuteče drůbež. A vůbec, nikdo by neměl od večeře odcházet! Je to ruskanty, je to, jako by snažili odejít brzy navzdory...

Na stole nesmějí chybět magické rekvizity, chránící domácnost před zlymi vlivy: česnek, med, svácená voda, černý kmin

O VĚCECH NADPRIROZENÝCH rodin devá záležet na tom, aby Honěm! Toh neše hledo. Vánoční hromádku jak křečkové, ve finále bude z

O VĚCECH NADPRIROZENÝCH Mně se to nelíbí, a vám taky ne. Z nejslavnějších rodin děvčá záležet na tom, aby si ze svatého koho temnou dovolu si dnes taky neznaším na hromádku jík křeckové. Vanoce? Nejdřív týden pobíhame údělala honitku ženakonec vítězné naseme domů. Nejvíce dárků — nejdřív lásky. Prohnute sáhlavenci, důkaz štěstí.

Stádny den? Všechni ve finále díru vyplatímy do krajnosti, bude zatracen — v životě už neuvídí, když by odpoleadne sedě všechni pod stromdeckem rodine takto stihne dostat i kuchyni zlaté z prasatko. blahem. Jako by už na blaho do náruče, ale na blaho do náruče. Bloud, který by odpoleadne sedě je naše řemeslo. Umírá ho! Kdo to má rád, že blahem. Proboha, umírá ho! Zaměstnání, poslouchat. O patro výš hraje lidinnu starost o blížní čestno zvanu. Lape, novodobou uctu k věcem, lidinnu starost o blížní čestno zvanu. Pracuje, povídá, jen když se cos uvrnul! Ono je pokrač. i uměřenosť jen mu! Leda věcmi, jest výpraná jídla, dávky chemikálií, výrobky v opravdovém vztahu k nim, víc o něm sny, z některých vědomí, z nich hodno, z nich vědomí, z nich hodno,

nez
blood k
Spěch je
hmoty, k solid
dostatků! I s nás
nevýhodou z nás sta
majíckor? Nepríkrujem
obklapovat sebe i nejblíž
zažitzeného bytu. Nic proti tomu
v nás jako bylo plňa hmotnosti.
Pocírujete to píace taky! — idem mnou
Materiální statky as na nati — cesté vynouraj
s láskami. Jsou druhotné, nikoli prvotní. A mno
neuvědomělé, a ztělesna mediciné... Jako že jsou hvezdy
hloubkách, a zároveň — schopnost, anebo spis touha lidí žít
zázraků, až by ten zázrak života nikdy nepřekryly věci, z nichž
a lásce, až by pyramidy...

Vánoční kouzlo

Šupina // Trik, který si nás spoří-
vy národ zapamatovával a je proto
dodnes tivý. Z vianočního kapra
se do tobolky schovaj jedna žabka
tří šupiny. Budou přitahovat ma-
mon.

Oteč // Cvičné kouzlo Každy
dokáže Otec před Stědrým
dnem si postelí připravit velký
otek. Pro probuzení, na lachy, ho
rozloučíte se s níte. Učíneck
se ohromujete po celý rok vam
dejí pokoj, blechy a tříšnice.
Med // Namazat si na Stědry den
skráné med. Všechni té budou
mu po celý rok radí.

Snih // Jestli letos zažijete vánocce na snihu, navíc někde na venkově, neváhejte! Vybehněte bosky ven. Poletujte po vysněné louce, dokud vás nebude zabslat. A sníhem si potírejte pokožku. Chodidly do vás vnikne síla a zdraví, staní sníhem je pořádánka procedura přinášející krásu.

Koupání // Kouzlo pro oku! Na Štědrý den se vysíla díra v ledu. A hup do vody Je dovoleno květ a květ, netřeba si věřit po smíchu okoli — voda da vás vše je životadernou silu. A pokud okamžitě nedostanete zápal plíce budeš po celý rok zdraví.

Peníze // Už víme, že se mají dát při stádceveském hostině pod ubrus, pod talíř, nevím však, že ještě včinnější je dřít při večeři drobnou množí v levé ruce. Popřání loutňáků, zejména čočky a hrachu, má kladoucí vliv na schopnost hromadit finanční pro sťedky. Je to ráda se zapálkovou.

Vánočka // Timte trikem ptechá-
zíme k sérii starodávných kouzel
pro všechny rády... Nikdo tě,
dívce, nechce? Nesešadí tedy
v koutě, během Štědrého dne zjist-
íš užší devát patek od vánocáků,
a do roka jsi bezpečně pod čep-
cem.

Třesec bezem // Občad nutno využívat tajně. Po večeru se nepozorované výkraďatec ven a zařízení pládem vytlačují do bezem. Velmi silné a nedokádové. Orákulum nutno odklínat bez chybnej: „Tresec, tresec bez, orvi se mi pes, kde máj mely dnes.“ Budete-li mít stáče, během nocí nějaký pes zaskočit či zastřílet. Ze strany můžete občekat budoucí stavu v podobě partnera, aneb obou pse. Z povahy štěkotu, připadně rasy a věkosti hafence, lze usuzovat na charakter či hyzické vlastnosti příštího partnera. Podvraták či pouliční směs – můžete bude velmi všeprací. Filinka – mamincin mazanek. Bernardyn – řezník nebo kulturista. Orštejn – hodiny nekubka. Ve výkladu se vrací i meze nekladou

Přstýmek // Vytrhnute si co nejdéle vlas. Opatrně přivážete přstýmek. Vznikne tzv siderické kvádrelko. Přidržte je u sklenice.

Závětle oči. Zvolne, tím odpocítíte plynutí času. Můžete počkat třeba do tolka, kolik je vám let. Ano, záhněta od jedničky a skončíte u čísla, které je pro vás nějak významné, u data narození, velikosti bot apod. Současně sičtěte jemná cinknutí sidenciho kyvadélka o sklenici. Kolik bude cinknutí, tolik let uplyne, než se vydáte.

Házený pantoflem // Pozor! Z literatury doby, znamé klasické houky ve skutečnosti ukazuje budoucnost jen dvíkám, které mají známost. A provedení znamé ve dvou modifikacích. První – pro začátečníce: pantofle se z hazi hazi rukou. Druhé – pro pokročilé, čili pro divky, jež měly u vce než tři vzdálenosti: pantofle nutno zahazovat nohou. V obou variantách je podstatný základní postoj, jste otocení zády ke dveřím. Dopadne-li střevíček spodku ke dvakrát, mili-ili ledy ven z chalupy, do roka vás vyjde jistě. Otocit k se podpatkem – hůra, svobodenko!

Jablečné slupky // Očoupete opatrné jabítko, a to tak, abyste získali jednu jedinou, dlouháčenskou slupku. Spirálu hodte přes hlavu. Pokusy lze opakovat tak dlouho, dokud se slupka neposkládá do tvaru písmene Staci.

podobnost čistě náhodná. A už se věští: S znamená Standu, Service, Slávka, V Vaška či Vencu, co s ním už sedm let chodíte.

Knadleky // Vánoční věštba pro bezradné ale i pro příliš podnikavé. Dajme tomu, že je o vás zájem. Mate tři uchazeče. Ale ne-

je s to dát plnosti ani jedno-
mu. Co učinit? Zavolat své lásky
do knedlíku. Napíšete na papíro-
va srdíčka jejich jména, nachystá-
te knedlikové těsto, do tří litrů
vložíte po chlapiči. Dvacet minut
pováříte. Který z hochů vylape
na hladinu první, je nevážitky
vař!

Pouštění skořápek // Obyčejná má řada krajových variant. Zvolíme jediný starodavný způsob – plavbu milenecovou. Hra pro dvojice Misu, vědro, v nouzi umyjete do PVC – to je ovšem nestylové – naplníme vodou. Rozpláštěme velký vlasový plech. Do „lodíček“ vložíme kousinky svíček. Vložíme spustíme plávadla na vodu. Chlépec levou rukou, druhou pravou Zbystříme končetinami sa držíme za ruce. Dábáme, aby se lodičky oscily na hladinu soutažnice. Čekáme, zda se skořápky přiblíží. Na počátku plavby by měly mít od kraje nádoby asi stejnou délku, jako navazují od sebe. Pokud se lodíčky setkají, lásky vyletí. Bude však, jestž se skořápky začnou vzdalovat

Lití olova // Obyčej jistě nejméně měří, bohužel dnes takto neproveditelný, protože olovo je pro leckoho materiál k nesrovnání. Ale shánkou potřebných rázivit je u vás vše ... Nuže – máte trochu olova, škopútek s vodou, velký klíč s velkým uchem, dvě tyčky, například dlouhé velenky. Ještě

Šťestí, zdraví, pokoj svatí
vinářujeme vám,
napřed panu hospodáři,
potom všem dítkám.

Z dálka se bereme,
novinu vám neeseme,
co se stalo, příhodito,
vám zvětujeme.

Narodilo se dítčko
v městě Bottmá
a tam leží nebožtíkko
v chlívě na seně.
Vši a osel zahívají,
otec matku kolíkají,
zvětují.

Vy, panenky, na plátničky
dejte želítka.
vy, mládenci, na perinky
dejte trojnítky.
a vy, baby, pozor dejte
a to dítka kohútka.
nechteštěvejte.

Stromek trachu jinak

Chvílik teď věnujeme pozornost korunní rekvizitě vánoc. Nejprve pár poznámek kulturně historického. Už Rimane při učitelské jednátky. Bylo jim symbolem Saturnu, slunoměrovatou slavnost. Ve Francii stromky provazely vánocnou snad od 14. století. V Německu udajně spojil před stavu ozdobeného stromku s vánocními svátky Martin Luther. A u nás? Druhou měly přednost betlémy Stromky se v Čechách rozšířily poměrně pozdě. Ten úplně první buk v roce 1812 nebo 1819. V literatuře se uvádějí i jiná data. Ale nedokázal jsem s určitostí ověřit, který z rozporuhých udávání opravdu platí. Ostatně, nemůžu podstatně živit, by k nám přenesen reditorem Státnovského dvadci v Praze, Janem Karlem Liebchem. Tento muž si vzpomněl na krasu „Tannenbaum“, jak jej znal z rodné Mohuče. Překvapil jím jednou svá přátelé a ti, okouzleni, začali cizí říčti a ti, českem, prošití. Stalo se v zámku Šilbouch na skálenatém kopci nad Libní, kde Liebich žil. Ten letohrádek – říkalo se mu též Na zrcadlení vartě, u nestojí. Zato semena z prvního vánocního stromkučka zakorenila vlnude.

Otechy // Vyberete velké vlnáčky otechy. Na šířku stranek provrátete. Na zlomek čtvrtiny ještě zlepíte na Držáček vložíte do otrechu. Ozdobý les postríháte nebo poslatí. Hotovo. Minichordem – tradiční hudební ozdobou jsou i pozlacené barové štísky. Slaci v lese najdete pěkně rozptané.

Perník // Kdo je hráčka najde si recept na perník a modeluje z těsta panenky, slunicka hvězdičky.

Kytíčky // Malé kytíčky ze slámeček a jiných rostlin se opří na manžetou z krajky nebo ovažou hezkou stuhou – hotovo

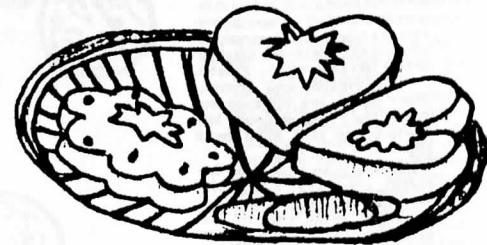
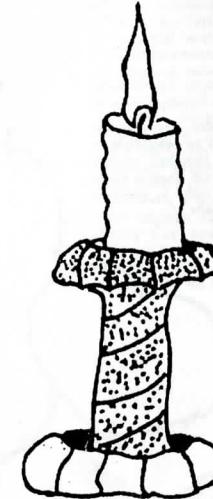
Šíťatky z oříšku // Nasbíráte jich hodně. Začnete je navazovat na slabý drát a zapichovat do kouliček vyrobených z mechu. Zapicháváním mnoha šíťatek těsně vedle sebe vzniknou jednobarevné lma ve koule.

Slaménky // Na koutě či kuželky z polystyrenu napicháme s pomocí špendlíku slaménky. Vytvoří na souli koberec. Zavésimo.

Slamné ozdoby a řetázky // Po-
vednou mříži. Sláma nastříhaná na
čousky 3–5 cm dlouhé. Řetáz
nejdřív nachystat zásobu hvězdi-
ček. Plátků třídy i pár slamě-
ných klácičků, v případu ovázeň-
tějšího kruhu. Když máš hvězdičky plno, na-
stříháš je na dlouhou nit. Oddělu-
ješ hvězdičky mezi sebou mezer-

inem. Imita dala silnějším rour-
ou, takže nárm zmrzl. Hvězda. Vy-
robil dvě malé hvězdíčky způsó-
bem, který už dovedl. Pak na-
tíhával mnohem větší silnky
lespon jednoho tak dlouhé Opět
a čtvrt svázel hvězdu. tentokrát
alekou. K le pak z obou bočních
stran přitlačil po malé hvězdíčce
zinku půvabného ozdobu. Nátku

Slinička z testa // Vypadají na stromku nadherne. Vyroba jednoduchá a zábavná. Učast dle výbavy. Nejdřív recept na této stránce. Do 300 g hrádky mouky přidat 1 lžice octa a asi 6 lžic vody (podle druhu mouky). Propracovat v tuhou vlnou hmotu. To trvá asi 30 minut. Pak tésto zabalit do igelitu, aby nekoralo. Modelujte na pomocnou ploše. Pracujte s těstem jak s formoulem, ovšem trochu ohleduplně. Než se dopracujete mistrovství, cvič se na slináčkách. Později lze tvářovat zvíratka, kyticky, figurky, dětského apod. Slinička. Vymodelujte rozplnouti kolečka tak 5–8 cm v průměru. Po obvodu zapečejte parátku – slunečnice paprsky. Nabodávejte je do koloučků tupou stranou. Nyní slinička opatrnej píneset na plech a pečte opatrnej, velmi zvolna, pak spálíte je úplně. Těsto v troubě suší – sáň tak dvě hodiny. Přejete-li si slinička zlatavou, potříte ji před pečením žlutkem. Svařená kava je zbarvi dohnadě hotovou? Nyní ozdobíte parátky Různinkami, kousky pomarančové kůry v cukru apod. Na jinou sliničku uděláte barevné papírové terčky Libi? Bodej!

Zvykoslovné predmety

Halo, ještě bychom si mohli chvíli hrát! Povím vám, jak si před svátky anebo o nich udělat pár půvabných předmětů – tradičních vianočních rekvizit. Mají stačily lidový původ. Vyrostly v této zemi. Zkusme si je znova přivlastnit.

Bárbský // Prastarý předvánoční obyčej je dodnes živý, představující oříšek něčiny zásah do přírody, takže pokud se ke zvuku vrátnice, tedy co nejstrádavější a raději v metech vlastní zahrádky ... Na Bárboře, 4. prosince, si všechny duchy uloží ihnedovoucí k většové haluzi. Da ji do vody a do tapety. Pravověrný moravský zvyk přikazuje: „Revek všechnky má dřívější každý den polevat z huby.“ V moderném překladu to známe – nikomu konykvou. Vyhnete-li haluzi na Štědrý den, bude brzy svatba.

Jmeli // Vše to? Jmeli je parazit. Žádno počestná rostlinky! Je nepatrna seminka se zachycují v prasklinách kůry jehličnanů i listnatců, zapadají kořenky a jmeli vypouštět do fascinovalo. Už v davovníku phlozovaté přilákalo magické učinky, ve staročeském zdravotnicku bylo jmeli lékem proti padounci, uhranuti, neplodnosti i proti jiným ranám osudu. Proč si snít? jmeli rozvázatému po bytí právě o věno- cech? Tradice hla: pod jmeli se dívkoù s kymolkou může bestrest- nějebat. Využívali

Svícen z trnky // Utížneme
trnkovou haluzku s mnoha bodli-
nami. Na obou koncích zasípečati-
me. Spodní část vplchneme do
prvotního neštěstího jezera.
Jezero leží po obvodu přepla. //
záhou řekou. Na horní konec

- Já som malá holčička,
přidáš mi taky deje,
vrbinky mi nevyprchaj,
a máš se mi nevymočit.
Jedálku všechno daj,
že tuo mi nevymočit.
Přidáš mi prožívat,
Jedálku ne poslat.
Jedálku ne holčičku,
dáš mi si vše pod.
slav os Náš svatý,
zvě mohouc počítat.

Kdo má dotáciu doch?

Stavovská dětská hra Zkouška, kdo děle vydří s dechem. Následující hřátky se dokončeně mohou s otcem jít kolovrát, když podmínkou je, že hráč musí dospat co nejdál na jedno jediné nadchruňti ...

Ote, ote Jan, za ním letí stádo vran, jedna praví: dobré ote, druha praví, nedobrý ote, třetí praví: dobré ote — až, možná dvacata první praví, nedobrý ote, dvacata druhá praví: dobré ote — prostě tak dlouho, dokud dech vzdych.

Traditional methods

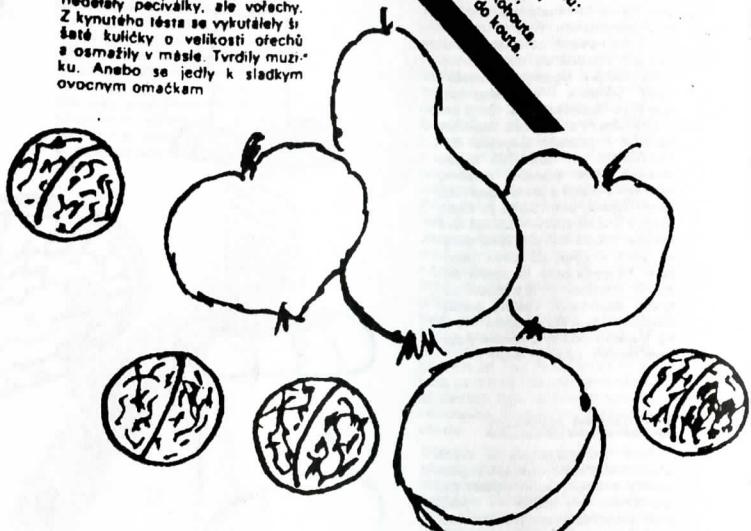
Cerný kub „místní huba“ // Když hlaví štědrovečerní jídlo chudých luba se vratí v řadě karavojových varen. Ve svátečním prodevení představoval uzené s kroupami. Černý byl kub proto, že i uzené visíci na suchých půdach, bylo černé, a kroupy vešlech mzymodré. Štúcky uzeného dostávali až sedláčkům před vánoci i čeleďini i ostatní chasa. Poklad se schovával ne hostinu o Černou noc. „D kubu se přidávaly už jenom česák a sůl. Pokrm se zapekal v kaneninovém pečátku – smaltované či nerez nádobí ještě lidé neznali. Jedlo se z dleňové misky, pokud možno z jedné společně. Nikdik jen z nedostatku nedal. Také krotko, aby rodina držela po hromadě. Drobno zajímavost: ke kuvoji se přikusovaly kysele kvěsty, nakašlené když podobně jaksi dnes okurky. Zkustel v nejchádším, totíž krotonášském podni, zatím kub buše mass, zatím k modráku nebo kmeneců, aby také získal Černé zbarvení.

Recept: ½ kg krup, ½ kg čerstvých, anbo spíše 5 kg suchých hub, 100 g měsí, cibule, petržel, řepenek, kmin, sůl. Přeberte krupu, spalte, uvařte domáckou pákou možno v kameninovém hrnci, a to s kouskem másla (3 kg), solí a kmínem. Na bulce s petrželkou podložte odčítané huby (sušené předtím asi hodinu mňátku v mléce). Uvařené krupu smáčkněte s houbami, přidáte česnek, uřízený se solí, omáčku, zapéče v misce nebo pekači. Znovu naseštěte.

Pravá čata // Recepis, který těžko seženete. Opetrujte ho jítko v hlavě! Vůbec nejdříve kasekou vánoční krmí byly čalty. O jejich existenci víme už ze 14. století. Z generace na generaci ubývalo na jejich chuti a jakosti, zatímco průběžně se měnil i „husky“, „pletence“, „vrkodle“, „štědrovky“ — z částí českém venku vánoční, jejichž modelace měla vzdáleně připomínat betlémské dítě zábelené v peřině. I přez dýky pakli čalty calemlí, většina z nich byla a živnost povozována v jedné stromákovské ulici, která se sázodnes jmenuje — Calemlí.

Calemlí bylo v jednom místě vánoček upoklí prvou staroborskou čalutí! Recept stary přes dny stále pří, řídí se to už ovšem přesnou odpovídá technologií užívání moderního zařízení.

Catca se připravuje z pětičíré mouky, která se zadělá 625 g s 500 g v cukru, 375 g s loupežnými, ne proutký nekrájenými mandlí, 125 g podobně krájeného chřestu (není chřest - lze nahradit kandovanou dyní), 125 g sušené skořice, 2 odkoklatanými vejci, kořinkem vaječn. a se 4 g uhlíčku emonného. Namísto uhlíčku musíte použít 30 g drožďů. Z dobře propracovaného těsta se udělájí 4 podlouhlé catfy. Mály by se trochu podobat bláce chleba a být nitří. Na plechu je před pečením potřeba rozšiřování vejcem. Catfy se tráví, když jsou pečeny.

Pugash.

Na den a noc namočte hráč, až už zelený, nebo žlutý. Nádej v teplo rozprostřete na úterku, chvíli v klidu posedíte a výčkou, až kuličky naklínají. Je třeba jistě trpělivosti. A musíte se věci zabývat už před valencemi. Poté zvolte jednu ze tří putákových variací. Příklad: Naklínající zrnka chroupou rovnou. Nedocávková varianta druhá — prázdní pušák na plátu venkovských kamen, s to nesucho. Chroupali, v zazářené chalupě to vráží jen pytlík plném chřestýšů a do teprvajících zvuků ráni vlnidný přáskový dialog ... Dotatic: pilní, když se budou peníze dříž zjemné nejvíc, hodí zrnka do pánva, na rozpečené sádro, osoch, osepi, osmaží. Mají z pušáčku tzv. pálenec a je pro něco lépe než ostatním.

Hrách následko // Neoskibete se nad tradicemi! Odvah! Stará pochoutka prý není tak špatně jako představa, kterou nabuzuje... Uvážte klasickým způsobem hráč. Jak němci, nesok se Prokřivují na kaši. Phdáte církvi a rozníky. Pak tvarujete a smazáte hrachové kuličky. Tzv pohanští hráč se dělá obdobně, jenom ještě obsahuje med, ihlance mandle, připadně strouhaný perník. Neoskibetej se! Za experiment to stojí. Anebo neradí rizikujet? Znovu připomínám, že hrách jsou peníze Hrách je možný.

Pěčivo od Aničky

Vánoční ozdoby z cukru // Z 1
bilku se ulouží sušin V Michalce
se 140 g cukru, 100 g ořechů, 70 g
mandlí, kandováno ovoce, vše se
rozdrtí, rozkousáte či rozkrájí na
drobné. Hmotu se obarví, pokápe
čítronom, uhařte do těsta. Na pr
kenniku se z ní vyvalí šálky, ne
chají se oschnout, nasleduje na
krajená na šikmou hrék, nebo ko
lečka – vzniknou takové knofliky.
Ty se pak řehlu provlékají na b
arevnou nebo stužky. Jedlé ná
hrdelníky a naramky se dají nosit
přikusovat šípkou hrék se však
vymazat na stromečku.

Jablkové cukroví // Nastrouhněte 14 jablek, přidáte 14 dkg cukru, dohustou svařit. Pak obohatíte se o smásné mandlí, ořechů, máčených kousků pomeranče kůrky Promchaj. Nechat vychladnout. Na pocukrováném překlánu se sochaři Modelují se kužely, hruškami, řeřichou, šíškou, srdíčka, podle fantazie.

Svestka jednohubka // Prostinko
ke baješka, překvapující Výpec
kujet sušenou švestku Vloží do
nú mandlí Namocí švestku do
amolietového těstíčka Osmáží
Vzňka labužnická jednohubka
první trídy Aby s uspokojil i ostatní,
udělal takových švestek více
než jednu

Kuchyňské triky

Štědrovce čili
a Antíčka kdy
nestrouha-
vou brambory.
Výroba, všechno-
st, a na běbovku
do trochu rům-
u. // Při pečení
natáračkou
abírá křehká
tašta iž vě-
tvech. Plech ni-
jenom vytírala
sma, přy aby se
vratilo. Když už se
podklobouk plech
a bětak. Ve-
tvek. Do trouby
na malou nedob-
raví pak napras-
í. Město lepilo na
moudřenky perga-

menový papír, plékryla a válela dal. A jak! // Rozinky nejdřív prošla vařicí, pak studenou vodou, aby nabyla. A protože necháela, aby ve šťávovce klásly dospočet, obalila je nejdřív v cukru nebo v mouce. // Mandle nechalá nejdřív několik hodin ve studené vodě, potom je spálila. Snadněji se loupały // Ořechy uměla konzervovat. Rozmichala triprocentní roztok soli, na chvíli do něho skočky ponorila, usušila na slunci. Nezplávnivly! Neekvalitní seschlá jadra uměla krást. Přetila je vařicí vodou, načež na den a noc je vložila do vody studené. Když je vylovila, měla jádra čerstvá jak po žinouchi. Do této dávávala ořechy zlehka osmahlé v mísce a nase-

TŘI SÍTA

Rozhněván, přiběhl kdosi k Sokratovi a vyhrkl:

"Poslyš, Sokrate, to ti musím vyprávět, jako tvůj přítel ..."

"Zadrž!" přerušil jej mudrc. "Prosil jsi to, co mi chceš říci, přes tři síta?"

"Tři síta?" zeptal se ten druhý plný údivu.

"Ano, můj příteli, přes tři síta! Podívej se, zda to, co mi chceš vyprávět, zda je to pravda?"

"Ne, slyšel jsem to vypravovat a ..."

"Tak, tak. Ale jistě jsi to vyzkoušel druhým sítěm, sítěm dobra. Je to, co mi chceš vyprávět, i když nemůžeš dokázat pravdivost té věci, alespoň dobré?"

Ten druhý řekl váhavě: "Ne, to ne, naopak ..."

"Pak," přerušil jej mudrc "nás nech ještě použít také třetí síto a dovol nám zeptat se, zda je nutné, abys vyprávěl to, co tě tak rozčililo."

"Nutné to právě není ..."

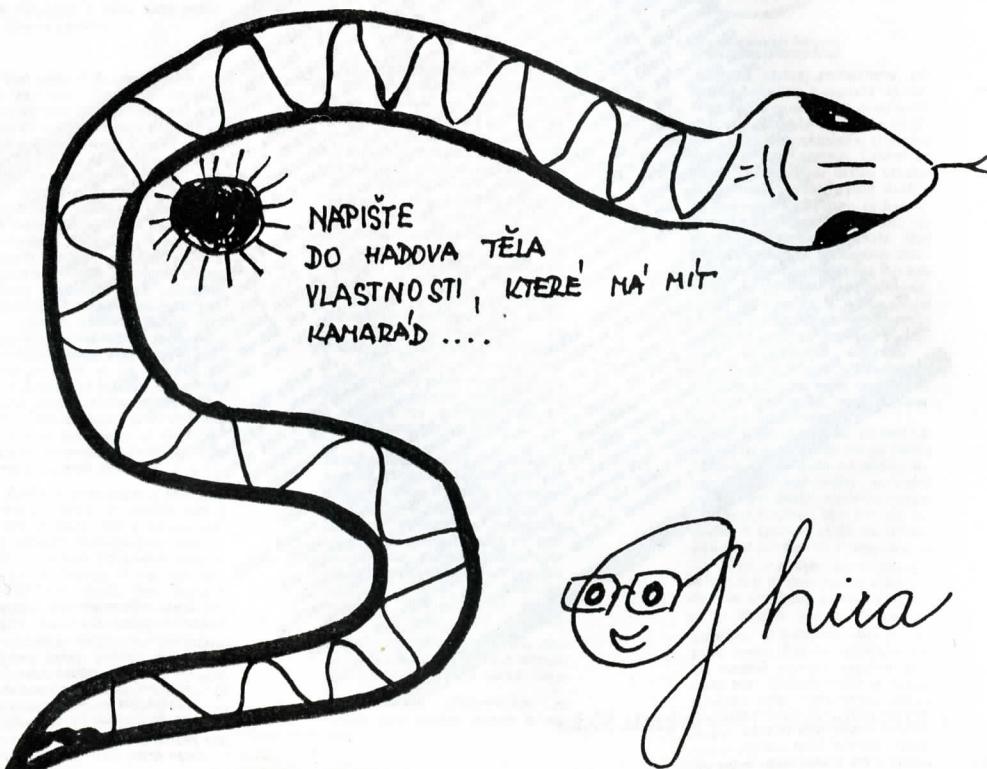
"Tedy," usmál se Sokrates, "jestliže to, co mi chceš vypravovat, není ani pravdivé, ani dobré, ani nutné, tak to ukryj v sobě a neobtěžuj tím ani sebe ani mne!"

- pravda - pravděpodobnost

- ohled na čest druhého

- ani jedno špatné slovo už nemůžeš znova "chytit"

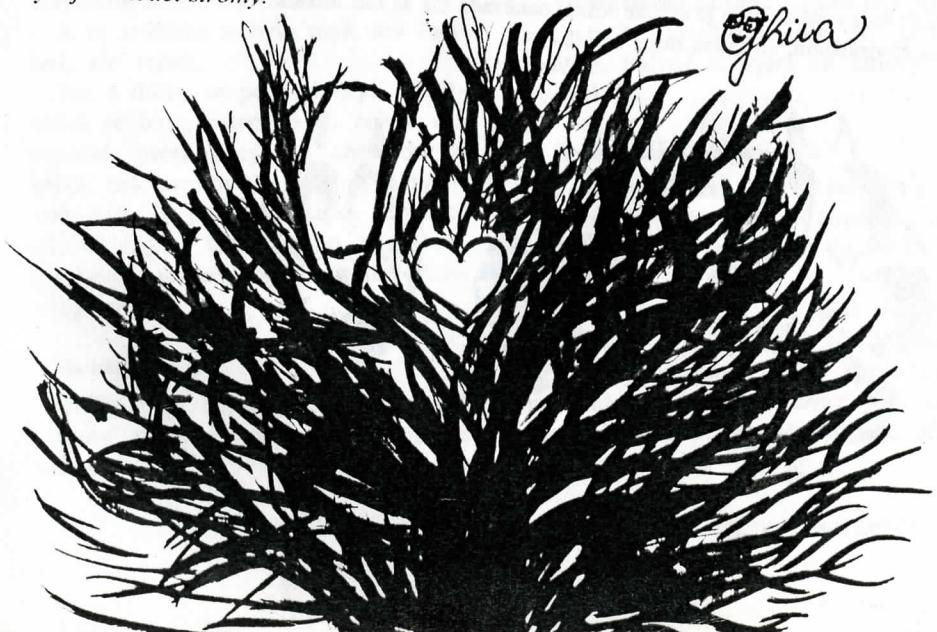
- podle kterých kritérií mluvím a žiji?

Tvůj strom

Jestli se alespoň trochu zajímáš o přírodu, máš nejvyšší čas. K čemu? Vyber si svůj strom, kolem kterého chodíš, nebo který roste blízko tvého domova a pravidelně jej pozoruj. Alespoň měsíc, ale raději celý rok. Ti nejvytrvalejší se s ním spřátelí natrvalo a zastaví se u něj alespoň na malou chvíli, pokaždé, když půjdou kolem. Třeba i v zimě. Vždycky objevíte něco nového. Na podzim se tvůj strom bude barvit, pak opadají listy, ale na větvích se už mezitím připravila nová generace, zatím uschovaná v pupenech. Na jaře z nich vyrazi první lístky křehké a světlounké, u dospělého stromu se rozpuknou květy, někdy tak nenápadně, že si jich lidé ani nevšimnou. Na větvích sedávají ptáci, slétá se hmyz. Za větru se koruna rozšumí, při bouři výhružně hučí a sténá. Květy se během léta pozvolna mění v plody, které zrají a lákají další tvory. V plodech jsou skrytá semínka, ty miniaturní živoucí věcičky, které v sobě skrývají budoucí stromy.

LESNÍ NOVINY

MĚSÍC BÍLÝCH STEZEK (PRVNÍ ZIMNÍ MĚSÍC)

Jak kdo čte?

V knize zimy se každý obyvatel lesa podpisuje svým podpisem, svými znaky. Lidé se učí tyto znaky rozehnávat očima. Jak jinak by je četli, když ne očima?

Zvířata však dovedou číst nosem. Pes na příklad očichá písmena v knize zimy a čte: „Zde byl vlk“, nebo: „Tudy před chvílí běžel zajíc.“

A zvířata mají nosy tak vycvičené, že se nikdy nemýlí.

Pejsek a liška, pesíko a vlk

Liščí otisk se podobá stopě malého psa. Liší se jen tím, že liška drží nohu sevřenou: prsty pevně svírá.

Pes roztahuje prsty, a proto je jeho stopa křehčí a měkkčí.

Vlků stopa se podobá stopě psíka. Rozdíl je týž: vlk má nohu sevřenu. Vlků stopa vychází delší a pěkněji než psí; otisky drápů a podušek jsou u vlka hlubší. Vzdálenost mezi předními a zadními drápy jedné nohy je větší než u stopy psí. Přední drápy vlka se na sněhu často slévají v jeden otisk. U psí otisky podušek prstů se slévají, u vlka nikoli. (Srovnej psí stopy s vlčími a liščími na obrázku.)

Cist rádky vlčích stop je zvláště těžké, poněvadž vlk se rád utíká k různým chytráctvím, aby svou stopu zmátl.

vlk

pes

liška

LESNÍ UDÁLOSTI

Tu je několik událostí, které se našim dopisovatelům podařilo vyčíst na bílé stezce.

Hloupý lišáček

Lišáček uviděl na mýtině drobné myší stopy.

„Aha,“ myslí si, „tedy si pochutnám!“

Nedal si ani práci, aby pořádně nosem přečetl, kdo tu vlastně byl: jen se podíval, kam stopa vede. — Pod koř.

Kradl se ke křovi. Vidí, že se ve sněhu pohybuje kdosi maličký v šedivé kůžce a má ocásck. Lap ho! A hned do zubů chrust!

Frrr! — jakási páchnoucí ohavnost! Vyplivl zvířátko a odběhl, aby se rychle nahltal sněhu... Aby si aspoň sněhem vypláchl hubičku. Tak protivný byl ten západ.

Lišáček zůstal tedy bez snídaně. Zbytečně zvířátko zahubil.

A to zvířátko nebyla myš, ani hraboš, ale rejsek.

Jen z dálky se podobá myši. Podíváš-li se lépe, hned vidiš: rejsek má rypáček protáhnutý do chobotku a hřbet má prohnutý. Patří k hmyzožravcům. Je příbuzný krty a ježka. Žádné chytré zvíře se ho nedotkne, poněvadž vydává strašný západ: páchně pižmem.

Strašná stopa

Není lesní dopisovatelé našli pod stromy stopu s takovými dlouhými otisky drápů, že se až polekali. Sama

stopa veliká nebyla, jen asi jako liščí, ale drápy byly dlouhé a rovné jako hřebísky. Přejede-li jimi po bříše, jsou hned střeva venku.

Šli opatrně po stopě. Došli k velké noře. Na sněhu se tam válela srst. Prohlédli si ji — vlas srsti byl rovný, dosti tvrdý, ne křehký, bílé barvy s černými konečky; takový vlas, z jakého se dělají štěnce.

Tu hned pochopili: v noře žije jezevec, zvíře nevlídné, ale ne právě strašné. Patrně si vyšel za oblevy na procházku.

Hejno ptáků pod sněhem

Po blátičskákal zajíc. S kopečkem na kopeček, s kopečkem na kopeček, na jednou báč! — a zapadl do sněhu až po ramena.

Ušák cítí, že se mu pod nohami cosi živého hýbe. A v tu chvíli kolem něho začaly zpod sněhu s hlučným máváním křídel vyletovat bílí křemenáči. K smrti vyděšený zajíc běžel zpátky do lesa.

Likvidace ekologicky nebezpečných obalů při pobytu v přírodě

Obalové materiály představují významný podíl tuhých komunálních odpadů, ve vyspělých zemích Evropy a Severní Ameriky zhruba 25-33% odpadů lidské činnosti. I když v poslední době dochází k jejich váhové i objemové redukcji směrem dolů a změně materiálu na méně nebezpečný díky odpovědnému přístupu výrobců, máme s jejich

likvidací stále více problémů. Přesto je většina obalů vyrobena z umělých hmot, které nejdou jednoduše likvidovat např. spálením bez negativních účinků na přírodu. Proto se spalují se ve speciálních spalovnách s filtry, které minimalizují jejich únik do ovzduší. V Brně je taková spalovna ve Slatině, kde se likviduje spalitelný odpad z popelnic a kontejnerů. Úniky škodlivých zplodin jsou zde téměř vyloučeny, navíc je spalovna umístěna se zřetelem na převažující směry větru tak, aby byl kouř odnášen mimo město.

Jejich spalováním vznikají emise oxidu uhličitého, oxidů dusíku a dioxinu, které jsou jedovaté. Například jejich přímým vniknutím dioxinu do krevního oběhu vzniká pro člověka smrtelné nebezpečí. Jedná se zdánlivě o věc, která se nás netýká, ale jelikož tyto chemikálie mohou např. ulpět na zdivu táborových kamenů, o které se můžeme někdy zranit, je to pro nás aktuální nebezpečí. Jsou známy tragické případy po zdánlivě nevinném škrábnutí při bourání zdíva komínů, kterými proudily tyto škodlivé plyny. Jak tedy správně likvidovat takové obaly při naší činnosti, abychom neuškodili sobě ani přírodě?

Jedno z řešení je vyhýbat se nákupu zboží, které je zabalené do umělohmotných obalů. Jedná se především o všechny možné mléčné výrobky typu jogurt, plastikové láhve a podobné.

Ekologičtěží je tedy kupovat zboží v tradičních plechovkách a papírových obalech.

Pokud nelze jinak a máme s sebou v přírodě potraviny v neekologických obalech, likvidujeme obaly až po návratu do civilizace vložením do popelnic. Zřejmě nikoho z nás nenapadne obaly odhadit na zem v přírodě a ty, kteří to dělají umí důrazně pokárat. Přesto kolem sebe vidíme časté případy činnosti nepřátel přírody, kteří odhadují, odhadují a odhadují zřejmě bez výčitek svědomí.

Pokud se rozhodneme takové odpady zlikvidovat v přírodě musíme si uvědomit, že zakopáním do země se nezničí a zůstanou uchovány pro mnoho dalších generací. Jejich spálením otravujeme ovzduší v širokém okolí a stejně zanecháme odpad v podobě toxickeho popele. Do přírody se přece jdeme nadýchat čerstvého vzduchu a ne zápachu připomínajícího hořící popelnicí. Vrcholem je vhazování takových obalů do ohňů, na kterých se připravují pokrmy, nebo dokonce opékání nad toxicckými plameny. Do potravin se tak dostává spousta karcinogenních látek, které mají pro lidský organismus po požití velice negativní vliv. I když jsem pobýval na letošním táboře velice krátký čas, často jsem při příchodu poznal tábor již zdaleka podle zápachu ze spalování odpadu. Kompromisním řešením je spalování na místě mimo tábor se směrem větru od tábora a to v době, kdy je zde minimální počet lidí a v pravidelných časových termínech s odstupem minimálně 3 dnů. Doba spalování by se měla minimalizovat přípravou ohně pro spalování - dosažení vysoké teploty a mohutnosti plamene rozptopením dřevěného základu. Po skončení spalování je třeba zlikvidovat popel nejlépe sběrem do plechové nádoby a odvozem do popelnic. Horším způsobem likvidace popelu je jeho zakopání do země.

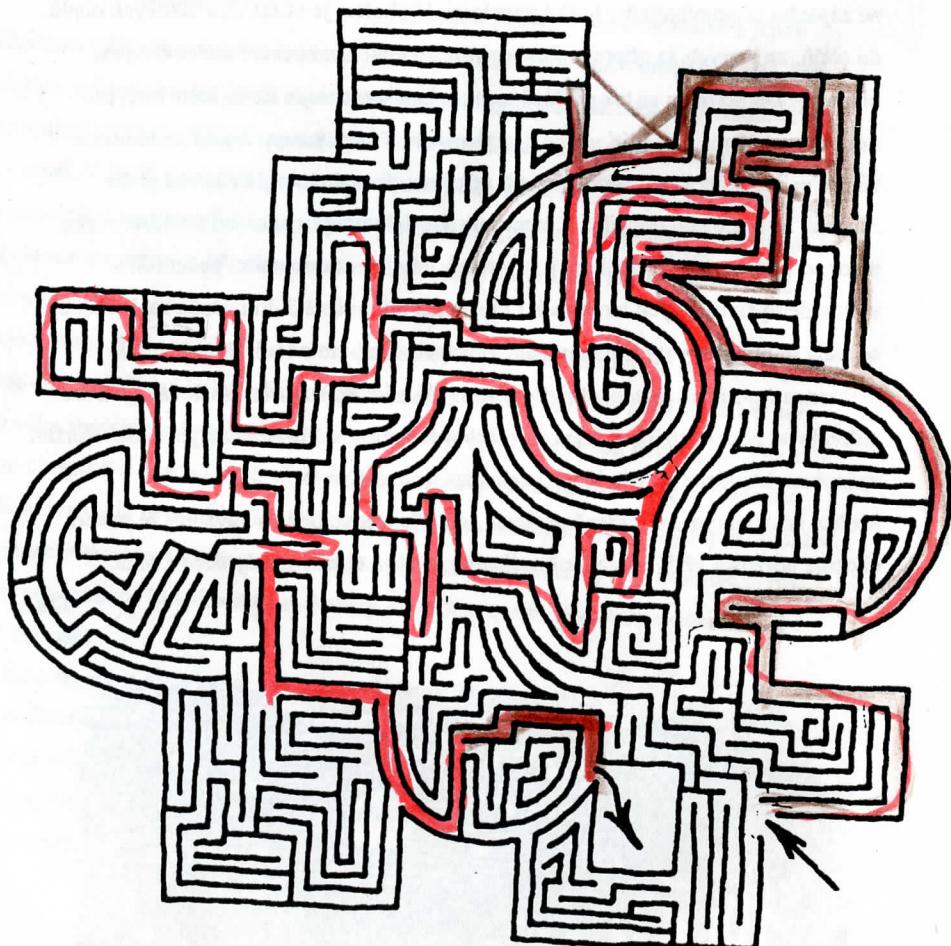
Možná se některým můj příspěvek bude zdát přehnaný, ale já si myslím, že pokud chceme udržovat vřelý vztah k přírodě, musíme pro to také něco udělat.

Qan

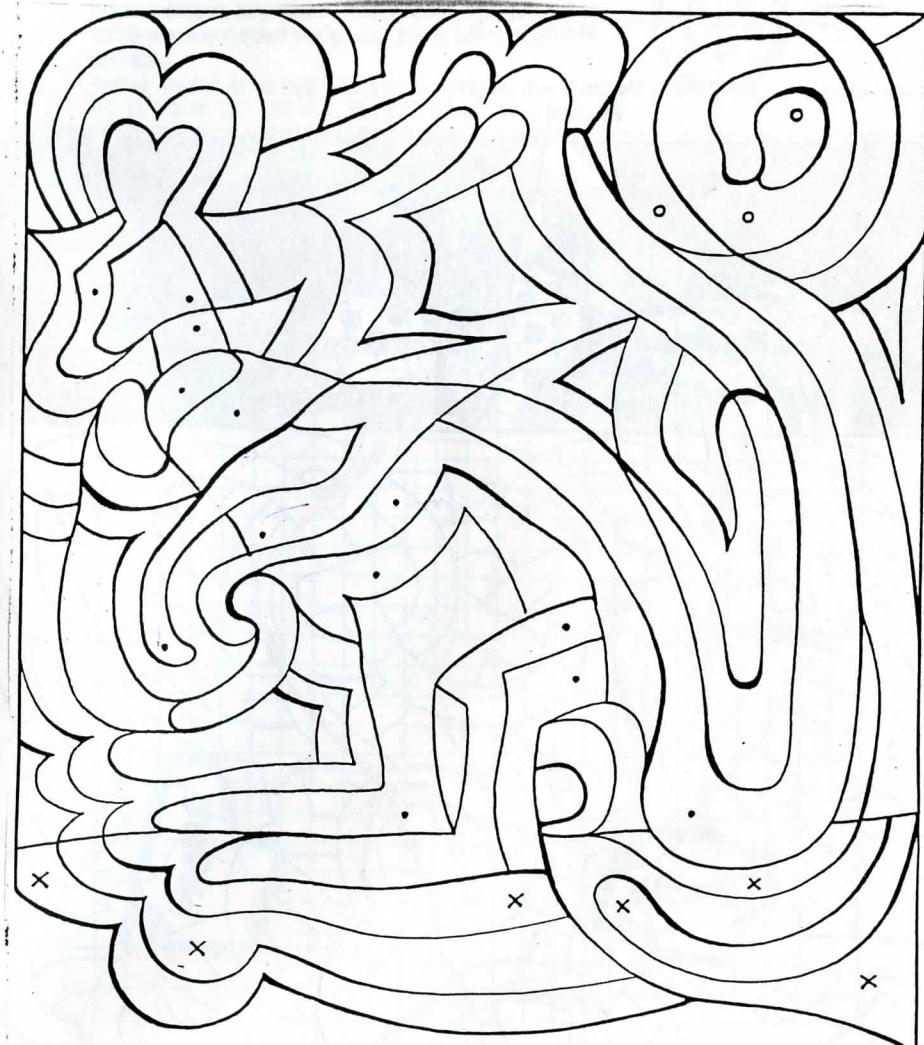

Hádanky

Nalezněte cestu dovnitř bludiště! Průměrně dosahovaný čas (dospělými osobami) je čtyři a půl minuty.

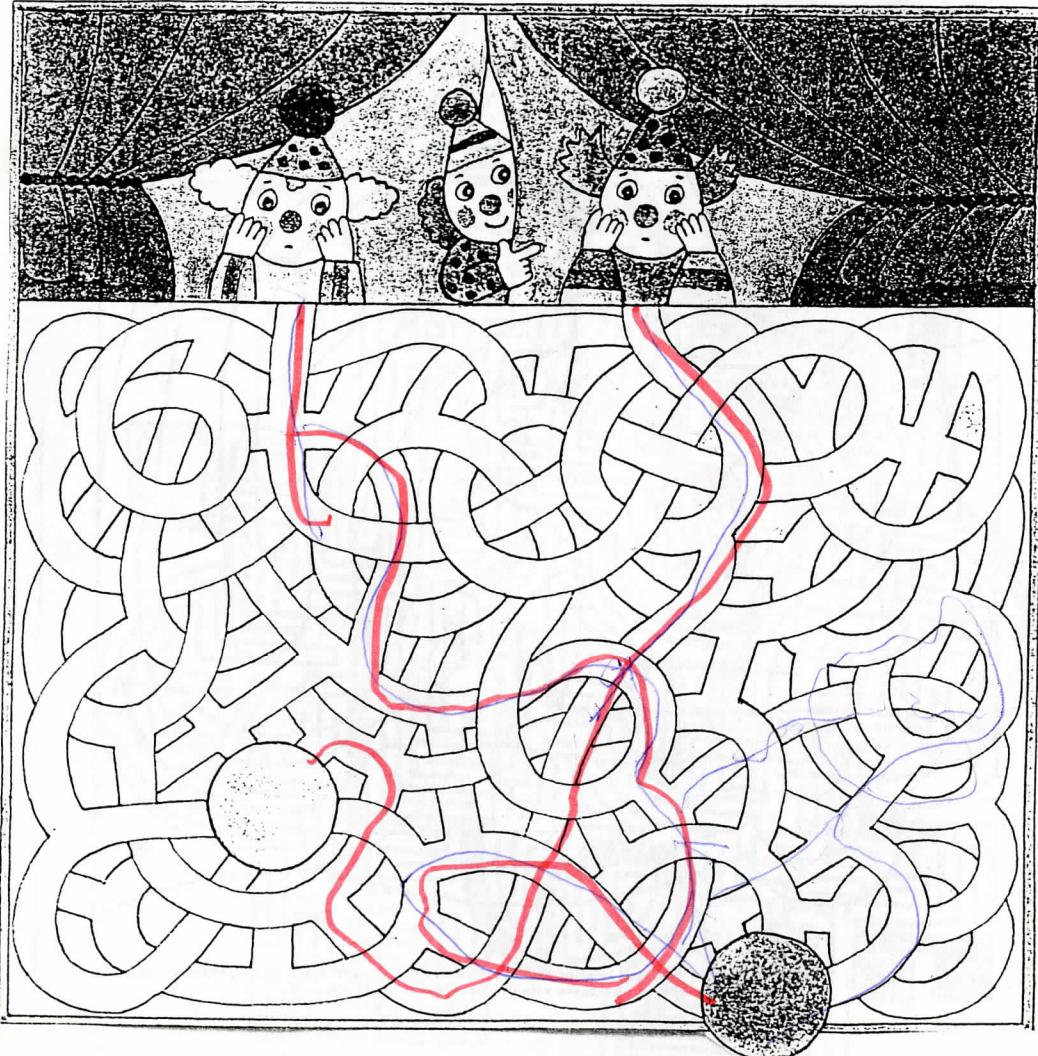
Převzato z knihy I dospělí si mohou hrát

Chcete vědět, co je na obrázku? Jednotlivá políčka vybarvete podle předlohy – ta s tečkou hnědá, ta s křížkem zelená a ta s kroužkem žlutá.

BLUDIŠTĚ

Šaškům se zakutálely míče. Vy jim k nim ukážete cestu, aby byli zase veselí, viděte!

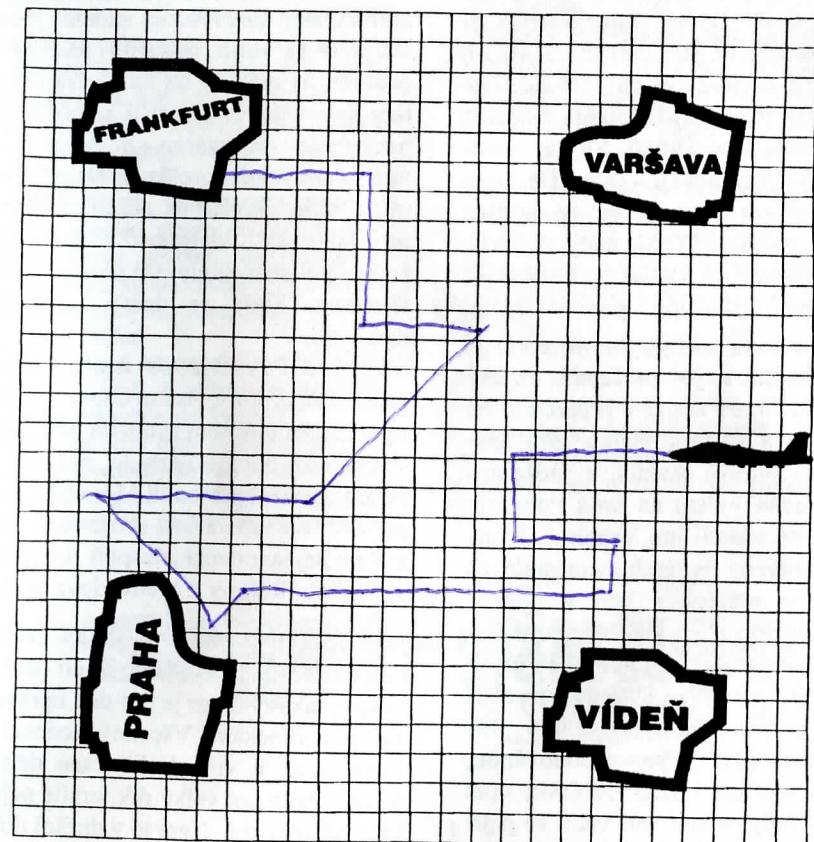
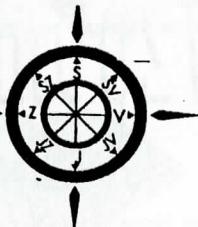

RADOST NEJEN ŠAŠKŮM PŘEJE

(chica)

Na kterém letišti letadlo zanedlouho přistane? Dozvíd se to, když budeš od letadla postupovat přesně vypsanými světovými stranami /např. 4SZ znamená 4 kostičky směrem na severozápad, tedy Šíkmo vlevo nahoru/. Pokud neznáš dobré všechny světové strany, máš zde na pomoc malý kompas..

5Z, 8J, 3V/2J, 1Z, 1UZ, 4SZ, 7V, 6SV, 4Z, 5S, 7Z - a jseš v cíli

Převzato z knihy Kniha plná her

Vzpomínka na tábory

Jak nás viděli jiní, aneb zápis z kontroly

Ostraváky jsme nechali balit a vydali jsme se dál přes Boskovice a Kunštát do vsi Čtyři Dvory, kde tábory tří brněnské oddíly. Hlášení jsme měli jen od Medvěda (9923 Fram), ale na místě jsme našli ještě 0417 Spirála manželů Mikšíkových a 19060 Skyly novomanželů Vahalových. Tábořiště jsme našli celkem lehce díky spolehlivé mapě z edice KČT, ale tady si neopustím rýpnutí do Medvěda, který si při popisování přístupu popletl levou a pravou ruku, takže bylo vše naopak. Místo pro tábor je perfektně utajené v sedýlku mezi kopci - prozradila ho jen špička stožáru vlajky. Ani tady vlajka na stožáru nevlála, protože den byl věnován výletu na hrad Pernštejn a na místě zůstali jen Vahalovi. Stany byly postaveny ve třech samostatných řadách na mezích s keři v pozadí, s výhledem na okolní kopečky. V remízku byla utajena kuchyň se dvěma jídelnami (ze Svitav), s pověstným velkým oválným stolem. Na nástěnkách plánky her s bodováním, jen ten nešťastný znak ATOMu opět chyběl. Tady ovšem děti věděj, že patří k ATOMu, mají znaky na krojových košilích a jsou na ně patřičně pyšní. Letošní hry jsou věnovány indiánské

tematice, takže jsme si mohli prohlédnout vlastnoručně vyrobená obydlí. Za zmínu stojí to s tekoucí vodou - jedné skupině se totiž podařilo přistřešek postavit na pramen na louce (za sucha tam nebývá). Na tábořiště samozřejmě nechyběla umývárna a letos tak potřebná vytápěná sušárna. Na pěkném místě bylo ohniště se sezením kolem pro táboráky. Pozornost si zasloužil i speciální stan Skyly pro posezení pod střechou. Tady se dešťů moc bát nemuseli.

Výlet na Pernštejn se neobešel bez problémů, protože vlastní doprava obytným miniautobusem skončila poruchou v nedaleké obci, a nezbylo, než dál jít pěšky. To nám prozradil Medvěd, který přišupel do tábora pro svoje auto, aby z Pernštejna odvezl alespoň drobečky se Siskou. Rafany z Medvědova oddílu

jsme pak potkávali na silnici cestou domů. Z návštěvy jsme měli dobrý dojem, takový tábor je pro děti opravdu velkým přínosem. Všechny vedoucí z Brna znám a vím, kolik času dětem věnují. Patří jim velký dík, určitě nejen jim, samozřejmě. Není to v dnešní době jednoduché.

Hanka Slabáková

Převzato z Tomíka 1997

Převzato z katalogu výstavy Po stopách Rychlých šípů

GINGO - POSESTVÍ Z PRAVĚKU

"Uctívají gingga mají zvláštní odznak," vyšloval nejstarší Vont cestou. „Je to list vzácného stromu, který se jmenuje gingo. Ten roste jen v zahradě za dvorem, kde mají své sídlo. Oni té zahrádě říkají svatyně."

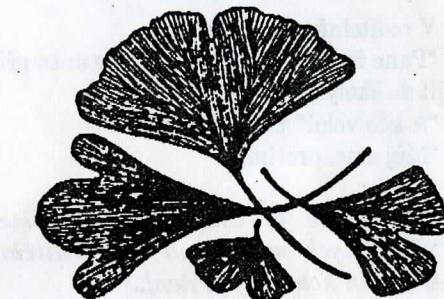
Tak se seznamují Rychlé šípy s jedním ze symbolů, který se v příbězích Jaroslava Fogla nejednou objevil. Snad hlavní význam však má v příbězích ze Stína, kde autor použil značnou dávku fantazie, představivosti a autorské nadsázky. Snad právě proto už několik generací, a nejen děti, vždy pětrá po tom, co knížek je pravda, co může najít i ve svém okolí.

Jedním z takových úspěchů bývá nalezení tajemného stromu gingga. Můžeme však konstatovat, že v tomto případě skutečnost předčila autorovu fantazii. Vždy tomuto stromu správně se jmenuje ginkgo biloba čili jinan dvojlaločný - je asi "pouhých" 300 milionů let. Od té doby přežil až do dnešních dnů všechny klimatické změny na Zemi, jako jediný zástupec svého druhu.

Nejstarší známé stromy ginkgo - asi 4000 let - rostou v Číně. Z východních zemí byly v 16. století převezeny do Evropy.

Jaké asi poselství nám z davných věků přináší tento podivuhodný strom? Je to poselství sily, nezdolnosti, snad i věčnosti. Vždy ginkgo rostoucí v Hirošimě přežilo výbuch atomové

bomby a bez ohledu na spálení kmene na něm další jaro vypučely nové listy. Ginkgo je dnes vysazováno na nejrůznější ulice plné smogu a popísku, náhradou za odumřelé stromy, a dří se mu tam.

Velkou pozornost na sebe upoutávají zejména listy ginkga, používané už minimálně před 5000 lety k léčebným účelům. Patrně nejvýznamnějším účinkem je schopnost podporovat dokonalejší prokrvování tkání lidského organismu.

U nás můžete jinan najít v některých zámeckých i městských parcích, zahradách i na soukromých pozemcích. Až tedy najdete ginkgo, pobudte u něj chvíli. Obejměte kmen rukama a přitiskněte se k němu. Možná pocítíte zvláštní sílu. Vězte, že vám ginkgo má co říci.

PRODEJNY:
Běhounská 22, Brno - turistika, army
Veselá 14, Brno - junácká prodejna,
turistika